

05.01.2019

Корольов Є.

Соцмережі розчиняють науку та перетворюють її на «клікбейт»

Сьогодні соцмережі є головним джерелом інформації у світі – майже 28 % користувачів отримують свіжі відомості саме звідти, а 23 % дізнаються там «гарячі» новини раніше, ніж ті з'являться в офіційних каналах. Це потужні інструменти, які, на відміну від традиційних медіа, не мають проміжної ланки – редакторів та журналістів. Що породжує одну з головних проблем соцмереж – фейкові новини. І дуже часто такими неправдивими матеріалами є публікації про різноманітні наукові відкриття та факти, в яких головне завдання – не донести правду, а розчинити справжню науку до рівня «клікбейту» – гучного заголовка, на який «кльоне» читач ([techtoday](#)).

Наукові новини дуже складно передавати звичайним людям. Труднощі відчувають навіть традиційні ЗМІ, які часто не повністю передають усі особливості наукового дослідження, неправильно тлумачать його результати та акцентують увагу не на тому, про що розповідають вчені.

Потрапляючи в соцмережі, ці вже спотворені публікації починають ще більше деформуватися, втрачаючи важливі факти на користь кричущого заголовка та утримання уваги читачів.

Розчинення науки в «клікбейтних» постах соцмереж не є просто прикрою ознакою сучасності. Це явище несе безпосередню загрозу кожному. Учені лабораторії Emerging Media Studies Університету Бостона дослідили, як соціальні медіа спотворюють інформацію про стійкість мікробів до антимікробних засобів. Виявилося, що користувачі соцмереж отримували з цих медіа таку інформацію, яка призводила до неправильного використання антибіотиків. Останнє веде до зростання стійкості мікробів – це актуальна проблема, а від таких супербактерій уже гинуть люди.

Дослідження показує, що головним критерієм віри в написаний пост є його автор. Читачі швидше сприймуть його як правдивий, якщо вони отримують його від друзів чи близьких членів родини.

Ще однією проблемою постів у соцмережах є надмірне спрощення задля більшої привабливості посту. При цьому правдиві факти та історії про наукове дослідження зводять до такого стану, що пост втрачає правдивість. З подібними публікаціями зустрічався кожен: «червоне вино дорівнює годині в спортзалі», «поїдання шоколаду дозволяє скидати вагу» тощо.

Ще одним загрозливим фактором розчинення науки в «клікбейтних» постах є відсутність ввічливості. Причому написані на мобільних гаджетах коментарі несуть більше грубості, ніж відправлені з інших девайсів. Неприємний тренд, зважаючи, що інтернет стає дедалі більш мобільним, а ПК перетворюється на нішевий інструмент.

Відсутність ввічливості призводить до поляризації думок, особливо в галузі усвідомлення ризиків тих чи інших наукових відкриттів. Також це спонукає деяких користувачів мовчати, щоб не вплутуватися в брудні віртуальні суперечки.

Разом усі перераховані фактори виявляється дуже складно побороти, навіть якщо вчені безпосередньо та активно беруть участь в обговоренні в соцмережах.